

Gedurige ontwakking onder Gods volk is daarom wel terdege noodig. Het ontwaakt, gij die slaapt, en laat Christus over u lichten" moet elken morgen als de welkstem des geestelijken levens van de tinnende tempels worden uitgeroepen.

Waar de lucht zoo telkens zwol en drukkend wordt, en de geestelijke ademhaling belemmerd en verflauwen doet, moet telkens weer de frische morgenwind door den hof des Heeren waaien, opdat de verwelkende bloemknop zich aan den stengel weer opbeure.

Geestelijke verwarming tegen de koude van de geestelijke atmosfeer, geestelijke bezieling tegen de verdoovende invloeden van het gewone leven, geestelijke ontwakking tegen den geest des slaaps, die zoo licht over de ziel kruipt, en geestelijke verheffing om ons te ontrukken aan zoo veel als ons naar de diepte zuigt, is ons allen van noode, en wee hem, die in plaats van hier de broederen toe te verwakken, de vonk van heilig vuur in hen bluscht.

Want immers zoo er een sprake van het geopende graf van Jezus uitgaat, dan is het wel deze, dat ge naar ziel en lichaam beide dan eerst uw adel veroot, als de ziel in u koninklijk over het lichaam mag heerschen, daar waar het moet de dingen die des lichaams zijn op te offeren, maar dan ook juist om door die offerande niet alleen de ziel, maar ook het lichaam tot hooger stand te verheffen.

Heerschappij van de ziel over het lichaam, van den geest over het vleesch, van het onzichtbare over wat voor oogen is, niet om in valsche overgeestelijkheid wat voor oogen is waardeloos te achten, maar juist omgekeerd, om in de kracht Gods den glans van uw hooger geestelijk leven ook over heel uw uitwendig leven te doen uitstralen.

Vier den zin en den lust, die uit de sfeer van het lichamelijke u verlost, en het einde is dat lichaam en ziel beide omkomen en ter helle gaan. Maar ook, zie het aan uw Jezus, als ge de ziel volkomenlijk over het lichaam, desnoods tot in den dood laat heerschen, dan overwint de ziel koninklijk en deelt ze haar wonderse zegepraal ook aan het lichaam mede.

Vleesch en geest, dat en geen andere is daarom de allesbeheerschende tegenstelling, die in uw Pascha u toesprekt.

Hier geldt het de geestelijke kunst van den evenaren, en wee u, zoo de balans, waarin de geestelijke vrucht wordt afgewogen, te licht wordt bevonden.

Scher alle geestelijke uiting, doofheid en doodscheit, komt voort uit toegeven aan het lichaam, uit een koesteren van het vleesch, uit een niet geregeld voeden en drenken en kleeden en versteren van de ziel.

Altoos een verbroken evenwicht, zoodat de zorge voor het vleesch te groot, en de bezorgdheid voor de dagelijkse verzorging van de ziel te klein is.

En daartegen nu dient telken jare, als het Paascheest weerkert, ja, elke Sabbat, als de heilige ruste weer ingaat, de Verrijzenis van Immanuel protest in.

Hij nu Heiland heeft het in zijn sterven en in zijn verrijzenis u getoond, dat de weg tot volkomen heerlijkheid niet door wijken voor de schijn van het vleesch, maar juist omgekeerd door de vaste heerschappij van den geest over het vleesch bepaald wordt.

En daarom uw geestelijke verheffing, o, kinderen der opebaring, het is niet, dat ge in overspanning of opwinding u over uzelven heenzet, maar hierin ontsluit zich de poorte die u tot hooger, tot inniger, tot bezielde geestelijk leven doet ingaan, als ge, siende op de toekomst van Immanuel en zijn Verrijzenis, aan het lichaam, aan het vleesch, aan wat voor oogen is, den teugel uit handen neemt, en kennende de kracht van Jezus' Opstanding, al wat uit de zinnen is aan de heerschappij van den geest in u onderwerpt.

„Mijn Heere en mijn God.”

En Thomas antwoordde en zeide tot hem: „Mijn Heere en mijn God!” Joh. 20:28.

De uitroep der dankbare aanbidding: „Mijn Heere en mijn God!” is eerst na de opstanding van den Christus van menschenlippen tot hem uitgegaan.

Hij was, de „Zoon des levenden Gods”, en als zoodanig, ja, had hem meer dan eens de demon in den bezetene, en ten leste ook Petrus, in naam der discipelen, geloofd; maar doorgedrongen tot de volle beïjdienis, om in den Zoon Gods Gods te eeren, was tot op Golgotha zelfs de beste, de innigste zijner jongeren nog niet.

Ongetwijfeld is meer dan eens, onder de wegsleepende macht van zijn woed, onder de aanschuifing zijner majestueuse daden, of onder den indruk van zijn verbijterende en toch zoo sterk aantrekkende persoonlijkheid, een besel als hadden ze te doen met het Goddelijke wezen hun door de ziel gevaren; maar bekend, beliden, met klare bewustheid in de aanbidding uitgesproken, hadden de discipelen de Godheid van hun Heiland nog niet.

Die erkenning schied onder veel dat over hun lippen kwam, maar die schillende erkenning was nog geen zelfbewaarde beïjdienis geworden, en bovenal uit de beïjdienis nog niet in de daad der aanbidding overgegaan.

Het klaart komt uit bij de laatste gesprekken, die Jezus in de Paaschzaal, eer hij opstond om naar Gethsemane te gaan, met zijne elfen hield.

„Alijd waren God en Jezus twee voor de el... Nog vragen ze: Heere, toen ons den Vader, en het is ons genoeg! En dan moet Jezus hun acht en verijdelde antwoorden: „Zijt gij zoolang niet mij, en hebt gij mij nog niet gekend? Die mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien. En hoe zegt gij: „Toon ons den Vader!”

Pijnlijk kon het niet uitgesproken, wat alier nog tusschen hen en hun Meester hing.

En toch zei Jezus niet: „Aanbid mij, want ik ben zelf God. Die aanbidding moet ongedwongen, in heilige verrukking, uit de ziel zijner jongeren opkomen.

Ze moest niet van buiten, maar van binnen geleerd.

En daarom moest het toeven tot na Jezus' verrijzenis, toen de aanblik zijner heerlijkheid den laatste stoot er toe gaf. En toen was het niet Petrus, en niet Johannes, gelijk we zouden verwachten hebben, maar Thomas, dien de sprake der wereld een ongeloovige noemt, die het eerst onder alle kinderen der menschen, zijn Heiland in zijn Godheid beliden, en als God aangebeden heeft.

In dat nederknien en in die aanbidding door Thomas ligt voor Christus' kerk een zeldzaam sterk getuigenis: niet om wat Thomas deed, maar omdat Jezus die aanbidding van Thomas noch bestraft noch terugwees, maar aannam.

Natuurlijk, ware onze Heiland niet als God te aanbidden, dan had Thomas bestraft moeten worden.

Wie zonder waardig God te zijn, zich als God aanbidden laat, is of een waansinnige die u huiveren doet, of een listige bedrieger, die er zich voor uitgeeft dat hij God is, en als God gaat zitten in zijn tempel.

Hier toch rest geen uitweg.

Jezus, de aanbidding van Thomas niet afwijzende, maar aannemende, wil ook door u als God zijn aangebeden. Of indien niet, die dan zelf tot wat verachtelijke gentalie ge uw Heiland verlaagt en ontdekt.

„Het is zoo ongerijmd, met de Schrift voor u, Jezus wel hooglijk te willen eeren, maar hem de eere van het God-zijn te willen behouden.

Immers wat Thomas doet, is niets dan uitspreken, wat de ademtucht van heel de Schriftuur is.

Altoos het Eeuwige Woord vleesch geworden, Immanuel, God met ons.

God die onder ons menschen heeft gewoond.

Dat nu de discipelen eerst na Jezus' verrijzenis tot deze helderheid des geloofs kwamen, lag stellig aan de hardheid van hun hart, zoo ge hierbij maar niet waant, dat uw hart minder hard zou zijn, omdat gij van kindbeen af het God-zijn van uw Heiland beleedt.

Achter u liggen eeuwen van aanbidding. Gij vindt die aanbidding gereed, in het leven van Christus' kerk opgenomen. Uw Jezus niet als God te aanbidden is u ingeprent een loochening van zijn majestéit te zijn.

Maar zoo stond het voor de discipelen niet. Zij moesten door de dichte nevelen van de bedoeeling der schaduwen eerst tot die aanbidding doorbreken; en dit was voor zijn opstanding bijna niet.

Aanbidding eischt scheren afstand, en Jezus' omgang die drie jaren lang met zijn jongeren was zoo menschelijk gewoon, zoo innig gemeenzaam, zoo vrij in 't verkeer geweest.

Ze hadden dagelijks met hem gegeten en gedronken, vaak geslapen waar hij aliep, van één geld niet hem geleefd, allen kleiden nood des levens met hem besproken en doorgestaan.

En natuurlijk, dan werkt de drang tot aanbidding zoo traag.

Maar sinds was de breuke gekomen.

Zij waren gevlucht, en Jezus was naar Golgotha gegaan.

Tusschen hem en hen lag nu de breede stroom van de wateren des doods, en van den oever des doods kwam hij nu tot hen terug. Nu sprak opeens de afstand. Nu was hij hun nieuw geworden. Nu verscheen hij plotseling voor hen in den glans van hooger herkomst.

En nu zagen ze het. Nu batten ze als met de handen het Woord des levens.

Zoo is hij hun krachtiglijk bewezen de Zoon Gods te zijn door zijn opstanding uit de dooden.

Vandaar dat ze bij het weerden, als vanzelf voor hem nederknien, en dat het bij Thomas, die het langst worstelen bleef, ten slotte ook tot den zaligen uitroep kwam: „Mijn Heere en mijn God!”

Voor den dood bewijkt ten slotte alle vleesch. De oud-patriarchen leefden eeuwen, en toch daalden ze ten slotte in het graf. De sterkste held, die op slagveld na slagveld den dood getrouweerd had, is toch ten leste zijn prooi geworden. De tekening van den Doodenden schetst ons de hoogste werkelijkheid van het leven. Was spotters ook gespot, en den levenden God gekend hebben, geen hunner is er, of ten slotte betaalde ook hij den juist voor hem zoo ontzettenden tol aan den dood.

Den dood kan geen mensch overwinnen. Den dood overwinnen kan alleen wie zelf God is. Want het is wel zoo, dat ook het Oude en Nieuwe Testament ons van opwekkingen van dooden meldt. Maar, let er op, alle deze opgewekten zijn toch weer gestorven. En ook ze zijn niet uit zichzelf opgestaan, maar er was altoos een Elia of Jezus of Petrus of Paulus, die hen voor een korte wijle in dit vluchtig leven terugriep.

Doch zoo is het hier niet. Jezus leeft... en sterft niet meer. Alle macht des doods over Jezus is voor eeuwig gebroken.

En ten andere, bij Jezus' graf is geen Elia die zich over het doode lichaam heenbuigt, en staat geen Heiland, die roept: „Jezus, kom uit!”

Het zijn engelen Gods die nederdaalen, niet om Jezus op te wekken, maar om evenals bij Bethlehem zijn intrede, zoo hier zijn terugkeer in het leven te viere.

Jezus staat zelf op.

„Ik heb macht het leven af te leggen, en macht het leven wederom af te nemen. Dit gebod heb ik van mijn Vader ontvangen.”

Jezus staat zelf op.

Zijns is niet het Pascha der opwekking, maar het Pascha der opstanding.

Immanuel verrijst.

En dat deed niemand voor hem, noch iemand na hem.

Want ook wij zullen eens verrijzen ja, zoo we kinderen des Koninkrijks zijn, in zaligheid verrijzen, doch niet als hij, maar door hem, in zijn kracht.

Dat ervoer Thomas, hij zag het, en bij gelooft en aanbad. Ja, waarlijk, de teekenen des doods waren nog in die handen, de spoorsteek was in de zijde nog zichtbaar. Het was geen nieuwe, maar dezelfde Jezus. Diezelfde Jezus die doodgefolterd was aan het vloekhout, en nu in glorie voor hem stond. Diezelfde Jezus die dood was, en nu leefde.

En toen bewoek Thomas, en vanzelf boog zich zijn knie, en zijn lippen stamelden het: „Mijn Heere, en mijn God!”

„Ons valt dat zien niet te beurt, al wie na de apostelen komt, moet rusten in hun getuigenis. Dat is en blijft het grondverschil tusschen hen en ons.

Zij hebben met hun oogen gezien, en met hun ooren gehoord, en met hun handen getast het Woord des levens, en onze oogen zien niets, onze ooren kunnen Jezus' stem niet be-

luisteren, hem die verhoogd is, betast onze hand niet.

Ons bleef alleen dit getuigenis van wie het zagen en hoorden.

En of ge dan op deze getuigenis zelve gelooven, nederknien en aanbidden kunt?

Zonder dit getuigenis zeker neen, maar ook op dat getuigenis onder meer heeft nooit één het God-zijn van zijn Heiland beleeden.

Zoo gij zelf persoonlijk het „Mijn Heere en mijn God” uit uw eigen ziel voeldet opklimmen, dan kwam dat, ja, uit het apostolisch getuigenis, maar alleen door den Trooster.

Door dien Heiligen Geest, die u innerlijk den dood deed voelen, den dood in uw zonden, den dood in uw misdaden, en die u daarna uit dien dood uitrook en de zalige gewaarwording des levens schonk.

En wie, op grond hiervan getuigenis mocht: „Ik weet dat ik uit den dood ben overgegaan in het leven,” wie dit niet napraat, maar uit zijn ziel spreekt, ja, die weet, die voelt wat opstanding is. Die bekent in zijn eigen opstanding ten leven een vrucht van Jezus' verrijzenis. Die leeft het zegel des Geestes op het apostolisch getuigenis. Voor dien leeft de Immensiteit uit het Woord op. En die ziet, en hoort en tast, niet met het zinnelijk zintuig, maar met het zintuig des geestes een zalige werkelijkheid, die ten slotte ook hem op de knieën brengt, ook hem in aanbidding doet ontvallen, en ook hem naar de betuiging doet dringen: „Mijn Heere, mijn Heiland, mijn Heere en mijn God!”

Amsterdam, 3 April 1896.

Juste opmerking.

In de Zuider Kerkbode richt Ds. Littooy tot ons een vraag, die we volgaarne beantwoorden; en zulks niet alleen om zijns persoons wille, maar ook, en niet minder, om de kalme, rustige wijze, waarop hij zijn vraag voordraagt.

We beginnen met hemzelf het woord te geven. Het handelt over ons artikel: „Gereformeerde Prediking van 1 Maart jl.

Begrijp ik het artikel goed, dan wordt er in gezegd: „dat de Dienst des Woords met de dooden niet kan rekenen.”

Met de geestelijke dooden wordt hier, blijkens het verband, bedoeld — niet kan rekenen.

„Wel geldt daarentegen — zoo luidt het verder — in de vergadering der geloovigen de tegenstelling van bekeerde en onbekeerde. Johannes de dooper ontving het leven reeds in zijns moeders schoot; maar het kindeke Johannes in de wieg was daarom nog niet bekeerd.”

Toegestemd: maar geldt daarom alleen deze tegenstelling?

Het komt mij voor, dat wij, als wij de Bediening des Woords aldoo opvatten, op vele zwakheden stuiten, en ook, dat er gevaar bestaat, dat velen met een ingebeelden hemel naar de hel kunnen gaan.

Moeten wij allen in de Bediening des Woords als wedergeborenen beschouwen, allen als wedergeborenen geduriglijk den Heere opdragen, allen als de zoodanigen steeds aanspreken, dien overeenkomstig week in week uit de prediking inrichten; moeten wij, wanneer wij hen bezoeken in hunne gezonde dagen en als zij op hun sterfbed liggen, als wedergeborenen toespreken en beaardigen, dan moeten zij, te meer omdat wij in den naam van den Heere Jezus tot hen komen en met hen spreken, terstond bij het opgroeien, in hun leven en in hun sterven wel als een eenig man gaan gelooven, dat zij wedergeborenen zijn.

Zij, die wedergeborenen zijn — dit moeten wij hen ook leeren — gaan naar den hemel. Dien tegevoelge moeten wij hen allen, week aan week onder den indruk brengen, dat zij het Koninkrijk Gods beerven zullen.

Dat nu achte ik dusver in strijd met hetgeen de Heilige Schrift ons leert, en daarenboven zeer gevaarlijk.

Gevaarlijk, omdat de inbeelding des hartens, die men door een voortdurende dergelijke Bediening des Woords verkrijgen kan en moet, schrikbarend kunnen zijn.

En dan vervolgt hij, na een intermezzo over het Kampensche geschil, aldus:

De gedachte van den hooggeachten redacteur van De Hervorm, dat wij, gelijk de Apostelen in hunne brieven doen, de gemeente als eene geloovige moeten beschouwen en door de Sacramenten de beloften Gods moeten verzegelen, beamen wij zeker allen.

Maar, of nu desmettegenstaande in de bediening des Woords geene rekening mag en moet gehouden worden, met hetgeen de Heere ons van af en horen leert, is door mij en door honderden onzer leeren nog altijd toestemmend beantwoord. Zondag aan Zondag naamen die leeraars in het midden der gemeente tot het onderzoek aan, of de lidmaten der gemeente, die voor geloovigen houden moeten, wel in het geloof zijn, of n. a. w., Jezus Christus wel in hen is.

Wij zeggen hun dan, dat zij bedrogen zullen uitkomen, bijaldien zij geen geloovigen zijn en Jezus Christus niet in hen is.

Doch dat Hij, indien dat onverhoopt het geval ware, hun nog zijne genade verkondigen zal enz.

Is dat nu, Hooggeachte Redacteur van De Hervorm! in strijd met uwe bewering en bedoeling, dan zult gij mij en zeker velen verplichten, door ons op dit punt nog eenig nader onderricht te geven.

Natuurlijk behoef ik wel niet te zeggen, dat het bij het uitreken van de Sacramenten eenigzins anders voor ons staat. Immers daar wij allen voor geloovigen houden moeten, op grond van hunne beïjdienis en hun leven, en de kinderen uit kracht van het verbond en dezelfde beloften, mogen en kunnen wij, die geen harten-kenners zijn, de verzegeling der beloften niet naar onze subjectieve meeningen doen plaats hebben. Daar het punt voor de Evangeliebedienaren van gewicht is en wij op het oordeel van Dr. Kuyper zeer hoogen prijs stellen, zoo veroorloven wij ons Z. H. G. bij dezen te vragen, of wij zijne gedachten hierover nader vernemen mogen.

In antwoord hierop diene allereerst de opmerking, dat we onze artikelen over de Gereformeerde Prediking nog lang niet vleidend hebben, en dat het ondoenlijk is, in elk artikel het daarin ter sprake komende onderwerp,